

Autocontrolegids Mestverwerking

Deze autocontrolegids is opgesteld door het “Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking vzw (VCM)” in opdracht van de Vlaamse Land Maatschappij (VLM). De autocontrolegids dient als leidraad voor de bedrijfsspecifieke opmaak en implementatie van het autocontrolesysteem en kan dienen als basis voor de interne en externe audit op het mestverwerkende bedrijf.

Inhoud

1	Algemeen.....	5
1.1	Autocontrolegids en autocontrolesysteem	5
1.2	Scope van de autocontrolegids	5
1.3	Verklaring van uitgifte	6
1.4	Beheer documenten	6
2	Directieverklaring.....	8
3	Mijn bedrijf	9
3.1	Beschrijving bedrijf en proces	9
3.2	Calamiteiten en incidenten.....	9
3.3	Reiniging en onderhoud.....	10
3.4	Kalibratie, ijking, toestelonderhoud	10
4	Personeel en opleiding	12
5	Mestverwerking.....	13
5.1	Aanvoer mestproducten	13
5.2	Opslag mestproducten (input -en outputstromen).....	15
5.3	Mestverwerkingsproces.....	16
5.4	Afvoer mestverwerkingsproducten en/of onverwerkte dierlijke mest.....	17
6	Beheersing productieproces.....	20
7	Kwaliteitsbewaking	21
7.1	Rondgang op het bedrijf	21
7.2	Monstername en analyses van mest(verwerkingsproducten)	21
7.3	Analyse van het grondwater	22
7.4	Klachtenbehandeling	22
7.5	Controle en auditverslagen.....	22

Lijst van afkortingen

BAM	Compendium voor bemonsterings- en analysemethodes voor mest, bodem en veevoeder
C	Checklist
CGP	Code Goede Praktijk
D	Document
FAVV	Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen
I	Instructie
P	Procedure
R	Registratie
SMIL	Staalname Melding Internet Loket
VLAREL	Vlaams Reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu
VLAREM	Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning
VCM	Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking
VLM	Vlaamse Landmaatschappij

Lijst van bijlagen

Nog verder aan te vullen (2022)

Bijlage I		Checklist
Bijlage 1	D	Documentenlijst
Bijlage 2	D	Directieverklaring
Bijlage 3	D	Algemene bedrijfsgegevens
Bijlage 4	D	Werkplan processen
Bijlage 5	D	Beschrijving in -en outputstromen
Bijlage 6	D	Grondplan
Bijlage 7	D	Flowchart
Bijlage 8	D	Medewerkerslijst
Bijlage 9	D	Risicoanalyse kritische punten
Bijlage 10	P	Afwijkende analyseresultaten
Bijlage 11	P	Voorbeeldprocedure van reiniging
Bijlage 12	P	Laden en lossen
Bijlage 13	R	Maatregelenlijst
Bijlage 14	R	Reiniging en onderhoud
Bijlage 15	R	Kalibratie en toestelonderhoud
Bijlage 16	R	Aanvoerregister
Bijlage 17	R	Afvoerregister
Bijlage 18	R	Procesparameters
Bijlage 19	R	Debietmeters
Bijlage 20	R	Rondgang

1 Algemeen

1.1 Autocontrolelegids en autocontrolesysteem

Een **autocontrolelegids** is een document dat wordt opgesteld voor een welbepaalde sector en aanwijzingen geeft hoe aan de wettelijke vereisten kan voldaan worden. **De autocontrolelegids dient als een leidraad voor de uitbaters om een eigen autocontrolesysteem op te stellen en doet dienst als auditreferentie bij interne en externe audits in kader van de validatie van het autocontrolesysteem.**

Een **autocontrolesysteem** is een geheel van maatregelen die opgesteld worden door het bedrijf om ervoor te zorgen dat men voldoet aan de geldende wetgeving. Deze bedrijfsspecifieke maatregelen in het autocontrolesysteem worden uitgewerkt op basis van de autocontrolelegids. De uitvoering van het autocontrolesysteem op het bedrijf wordt gevalideerd door een derde partij via een externe audit.

1.2 Scope van de autocontrolelegids Mestverwerking

Focus op proces

Met deze autocontrolelegids wordt gefocust op het **proces** van de mestverwerking en dus niet op een kwaliteitsborging van de eindproducten. Het proces van de mestverwerking begint van zodra inputstromen aanvaard worden op het bedrijf en eindigt van zodra de eindproducten de opslaglocatie verlaten. Tijdens dit proces wordt er voor gezorgd dat het mestverwerkingsproces optimaal verloopt zodat er zo min mogelijk negatieve effecten zijn naar de waterkwaliteit, milieu en de eindproducten.

Indien een bijkomende kwaliteitsborging gewenst is voor de eindproducten, zijn andere systemen van toepassing.

Focus op mest

Binnen deze autocontrolelegids wordt gefocust op de verwerking van **mest**. Voor de verwerking (organisch-biologisch) afval wordt verwezen naar de VLAREMA-wetgeving. Uiteraard kan ook deze wetgeving (en andere) meegenomen worden in het bedrijfsspecifieke autocontrolesysteem.

Voor wie?

De opmaak van een autocontrolesysteem is van toepassing op **alle mestbe -en verwerkingsbedrijven met een BV-nummer** die mest verwerken volgens de definitie van mestverwerking, zoals beschreven in het Mestdecreet:

- Het behandelen van dierlijke mest of andere meststoffen, waarna de stikstof en de fosfor, die aanwezig is in de dierlijke mest of in de andere meststoffen, een van de volgende behandelingen ondergaat:
 - De stikstof wordt niet opgebracht op landbouwgrond in het Vlaamse Gewest, behalve in tuinen, parken en plantsoenen (reststromen na het behandelen (=verwerken) van dierlijke mest of andere meststoffen mogen wel op Vlaamse landbouwgrond gebruikt worden);
 - De stikstof wordt behandeld tot stikstofgas;
 - De stikstof wordt behandeld tot kunstmest.

Export van mest (pluimveemest, paardenmest of andere dierlijke mest) valt buiten de scope van deze autocontrolegids.

1.3 Verklaring van uitgifte

Deze autocontrolegids mestverwerking is bedoeld als leidraad voor de bedrijfsleider en alle medewerkers van het bedrijf die betrokken zijn bij de mestverwerking. Het beoogt een duidelijke structuur aan te bieden om een autocontrolesysteem m.b.t. tot mestverwerking van het bedrijf op te zetten. Per uitbatingadres wordt een bedrijfsspecifiek handboek bijgehouden. Bij overname van het bedrijf wordt het autocontrolesysteem overgedragen naar de nieuwe uitbater.

Een correcte vertaling van de autocontrolegids in een bedrijfsspecifiek autocontrolesysteem beoogt en ondersteunt een kwalitatieve mestverwerking waarbij de geldende wetgeving wordt gevolgd. Als bijlage bij de autocontrolegids wordt een checklist (bijlage I) voorzien, zodat de uitbater op een vastgelegde frequentie kan checken of er voldaan is aan alle wettelijk bepaalde maatregelen en administratie die van toepassing zijn op het bedrijf. Indien reeds voldaan wordt aan bepaalde regelgeving via andere certificeringen (bv. keuringsattest) kunnen (delen van) de checklists reeds afgevinkt worden. De attesten van deze andere certificeringen moeten kunnen aangetoond worden tijdens een controle.

Paragrafen uit deze standaard autocontrolegids die niet van toepassing zijn voor het bedrijf, dienen niet opgenomen te worden in het bedrijfsspecifieke autocontrolesysteem.

Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCM) ontwikkelt en onderhoudt de Code Goede Praktijk Mestverwerking die aansluit bij deze autocontrolegids in opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Mestbank.

De Code Goede Praktijk Mestverwerking is een dynamische leidraad met **praktische aanbevelingen** voor de sector. Deze aanbevelingen zijn goed-en-redelijk-persoon-praktijken en geen wettelijke verplichting.

De autocontrolegids zal aangepast worden aan de vigerende wetgeving. VCM kan echter niet verantwoordelijk gesteld worden voor het al dan niet correct uitwerken van het bedrijfsspecifieke autocontrolesysteem.

1.4 Beheer documenten

Bij deze autocontrolegids worden standaard bijlages voorzien die kunnen helpen met de opmaak van het autocontrolesysteem.

Het autocontrolesysteem en bijhorende bijlagen worden voorzien van een versiedatum die ook in een documentenlijst wordt vermeld. De versiedatum wordt aangepast bij elke wijziging van het autocontrolesysteem en/of bijlagen. De bijlagen worden geïdentificeerd op basis van een identificatiecode.

D: Documenten

P: Procedures *(Stappen die beschrijven hoe een activiteit wordt uitgevoerd)*

I: Instructies *(Specificeren welke stappen moeten gevolgd worden om een activiteit uit te voeren)*

R: Registraties

De oude versies van het autocontrolesysteem en de bijlagen worden minstens 5 jaar gearhiveerd.

De autocontrolelogs en haar bijlagen worden in een algemene map (digitaal of hard copy) bewaard. De lopende registratieformulieren uit de bijlages worden op de werkposten bijgehouden en aangevuld. De ingevulde registratieformulieren worden bewaard.

2 Directieverklaring

De bedrijfsleider en de medewerkers van het bedrijf verbinden er zich in het autocontrolesysteem toe om mest en eventueel andere meststoffen op een correcte manier te verwerken, conform de wetgeving en te handelen volgens een redelijk en voorzichtig persoon. Deze gids is een leidraad om deze verbintenis te realiseren. Aan de hand van deze gids wordt via een autocontrolesysteem aangetoond dat aan alle wettelijke voorwaarden voor het correct uitbaten van een mestverwerking blijvend voldaan wordt.

Een voorbeeld van een directieverklaring is terug te vinden in bijlage 2.

3 Mijn bedrijf

3.1 Beschrijving bedrijf en proces

Algemene gegevens

In het autocontrolesysteem worden de algemene bedrijfsgegevens (zaakvoerder, uitbatingadres, contactgegevens,...) meegedeeld, waarbij eveneens de oprichtingsdatum en de juridische vorm worden vermeld (voorbeelddocument in bijlage 3).

De gebruikte technieken voor mestverwerking worden opgelijst (voorbeelddocument in bijlage 3). De werking van de processen op de installatie zijn bij alle medewerkers gekend. Deze werking van de processen wordt toegelicht via een werkplan dat beschikbaar is op het bedrijf (voorbeelddocument in bijlage 4).

Inputstromen / eindstromen

De verschillende types ingaande ruwe, bewerkte en/of verwerkte meststromen die van toepassing zijn op het bedrijf worden opgelijst. De inputstromen zijn inclusief geïmporteerde mest en/of mest geleverd door derden.

Eveneens worden de verschillende types eindstromen na de mestverwerking opgelijst. Voor de individuele transporten van deze eindstromen kan verwezen worden naar de registratie in het Mestbankloket (zie deel 'Afvoer mestverwerkingsproducten en/of onverwerkte dierlijke mest').

Voorbeelddocumenten voor het oplijsten van inputstromen en eindstromen zijn terug te vinden in bijlage 5.

Grondplan en flowchart

Er is een grondplan en flowchart aanwezig waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de opslag van inputstromen, de mestverwerkingsunits en de opslag van eindproducten (voorbeelddocumenten in bijlage 6 en 7).

Naast de ligging van de gebouwen, installaties en andere infrastructuur worden op het grondplan ook de afwateringsbuizen, verzamelputten en drainagebuizen weergegeven met de aanduiding van de afwatering.

Op de flowchart worden de opslagplaatsen van alle mestproducten genummerd en deze worden eveneens ter plaatse op iedere opslagplaats op het bedrijf duidelijk aangeduid.

De Excel en het infrastructuurplan die, in samenspraak met VLM, zijn opgemaakt voor de aanduiding van de debietmeters, worden als bijlage toegevoegd aan het autocontrolesysteem.

3.2 Calamiteiten en incidenten

Indien **calamiteiten of incidenten** zich voordoen die **negatieve gevolgen** hebben (gehad) op de goede uitvoering van het mestverwerkingsproces, wordt er onmiddellijk gehandeld om dit op te lossen en volgende calamiteiten of incidenten te voorkomen. Mogelijke calamiteiten of incidenten zijn:

- Ongewilde overstroming van mestproducten in de omgeving
- Defecten aan toestellen

- (Ernstige) verontreinigingen
- ...

Calamiteiten en incidenten, alsook de genomen maatregelen, worden altijd geregistreerd in de maatregelenregister (voorbeeld in bijlage 13). Naargelang de ernst van de calamiteit of incident wordt dit gemeld aan de VLM Mestbank en de bevoegde instantie voor milieuhandhaving.

3.3 Reiniging en onderhoud

Reiniging- en onderhoudsplan

De **algemene reiniging en/of onderhoud** van het bedrijf en de installatie is de verantwoordelijkheid van de bedrijfsleider of de bevoegde medewerker (aangeduid op medewerkerslijst, zie verder). Een reiniging- en onderhoudsplan (voorbeeld in bijlage 14) wordt opgemaakt waarbij wordt aangeduid welke onderdelen (opslagtanks / silo's / plaatsen / bassins / lagunes / debietmeters / ...), relevant voor de goede werking van het mestverwerkingsproces, volgens welke frequentie gereinigd / onderhouden moeten worden om een goede bedrijfsvoering te kunnen blijven waarborgen. De frequentie van reiniging / onderhoud is afhankelijk van de processtap en het bedrijf. Het reiniging- en onderhoudsplan wordt op vastgelegde frequentie geverifieerd en indien nodig aangepast. Een voorbeeldprocedure van reiniging is terug te vinden in bijlage 11 van deze autocontroleplanning.

Registratie

De effectief uitgevoerde reiniging van een opslagtank / silo / plaats / bassin wordt geregistreerd in het reiniging- en onderhoudsplan. Algemene onderhoudswerken aan de effluentbekkens, vervangen van debietmeters,... worden eveneens geregistreerd in het reiniging- en onderhoudsplan. Deze onderhoudswerken zijn noodzakelijk in de algemene werking van het mestverwerkingsproces.

Intactheid bouwmaterialen

Tijdens een halfjaarlijkse rondgang wordt aandacht besteed aan de **intactheid** van de buitenkant van het aanwezige infrastructuur en wordt rekening gehouden met de verwachte (en gegarandeerde) levensduur van het materiaal. De verwachte levensduur van verschillende materialen wordt weergegeven in de Code Goede Praktijk Mestverwerking.

Defecte debietmeters

Bij gebruik van digitale debietmeters, is het noodzakelijk dat de debietmeter, bij defect, dit automatisch meldt aan de VLM Mestbank conform de Code Goede Praktijk voor debietmeters.

3.4 Kalibratie, ijking, toestelonderhoud

De bedrijfsleider of de bevoegde medewerker staat in voor de goede staat van de volledige inrichting, inclusief mestopslagplaatsen en installaties.

Kalibratie

Een controleplan wordt opgemaakt waarbij de te kalibreren / ijken / onderhouden toestellen van het bedrijf, relevant voor de goede werking van het mestverwerkingsproces, worden opgelijst met aanduiding van de noodzakelijke frequentie voor kalibratie / ijking / onderhoud (volgens de instructies van de constructeur of leverancier) en een duidelijke omschrijving (voorbeeld in bijlage 15). Het controleplan wordt op vastgelegde frequentie geverifieerd en indien nodig aangepast. Na

uitvoering van de kalibratie, ijking of toestelonderhoud wordt dit tevens genoteerd op het controleplan.

Alle relevante onderdelen van de verwerkingsinstallatie (weegbrug, debietmeters) worden gekalibreerd en/of geijkt, gecontroleerd en onderhouden volgens de procedures en/of instructies van de fabrikant of de installateur. Deze procedures en/of instructies worden bijgehouden in de map. Indien geen geschreven instructies van de fabrikant of installateur voorhanden zijn, maakt de bedrijfsleider of medewerker zelf een instructie op. Voor ieder onderdeel wordt minstens de werkwijze en de frequentie van kalibratie/ijking, controle en onderhoud beschreven. De ijking gebeurt conform de opgelegde normen voor mestverwerking.

4 Personeel en opleiding

De activiteiten worden uitgevoerd door de bedrijfsleider en/of door medewerkers die werden aangesteld door de bedrijfsleider. De VLAREM-wetgeving vermeldt dat de aanvoer, aanvaarding, opslag, verwerking en de afvoer van dierlijke mest en/of de verwerkte eindproducten enkel zijn toegelaten mits toezicht van de bedrijfsleider of van de aangeduide medewerkers.

De bedrijfsleider bepaalt welke personen toegang hebben tot het mestverwerkingsproces en welke taken zij uitvoeren. Tevens is de bedrijfsleider verantwoordelijk voor het beheer van het mestverwerkingsproces en het respecteren van de wetgeving die in deze gids beschreven zijn.

De personen die toegang hebben tot het mestverwerkingsproces staan opgelijst in de medewerkerslijst, waarin ook hun taken worden vermeld (voorbeeld in bijlage 8). Medewerkers dienen hierbij de medewerkerslijst te ondertekenen als wijze van akkoord voor hun takenpakket. Derden die regelmatig op het bedrijf moeten zijn (bv. staalnemers, vaste chauffeurs), dienen ook op de medewerkerslijst te komen, maar worden als 'extern' aangeduid.

Alle medewerkers van het bedrijf die werkzaam zijn binnen het mestverwerkingsproces dienen opgeleid of bijgeschoold te worden naargelang hun functie binnen het bedrijf en reeds opgedane ervaring. Deze opleiding kan gebeuren door een meer ervaren medewerker van het bedrijf zelf. Een attest van de gevolgde opleiding wordt bijgehouden. Indien van toepassing wordt een bijscholing of extra opleiding gevolgd om up-to-date te blijven van de huidige wetgeving en technologische innovaties.

Alle medewerkers van het bedrijf zijn daarnaast ook in kennis gesteld van het bedrijfsspecifiek autocontrolesysteem voor mestverwerking op basis van de autocontrolelijst.

Het bedrijf kan gebruik maken van externe consultants of een milieucoördinator indien nodig. Deze personen zijn, vanuit hun externe werkgever, voldoende opgeleid en up-to-date rond de bestaande wetgeving.

5 Mestverwerking

De aanvoer, het mestverwerkingsproces, de opslag en de afvoer van de mestproducten worden uitgevoerd volgens de richtlijnen en vereisten **conform de omgevingsvergunning** voor wat betreft verwerkingscapaciteit, tijdslot voor mestaanvoer, overkapping,

Het bedrijf verwerkt mest volgens de richtlijnen en vereisten **conform het Mestdecreet** (decreet houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen). Ter uitvoering van het Mestdecreet zijn er verschillende uitvoeringsbesluiten, die elk één of meerdere aspecten van het mestbeleid regelen. Deze uitvoeringsbesluiten worden gebundeld in de VLAREME (<https://navigator.emis.vito.be/mijn-navigator?wold=71400>).

Op dit moment is het zesde mestactieplan (MAP6) in voege (2019-2023).

FAVV erkenning en registratie

Een bedrijf dient **geregistreerd of erkend** te worden bij het FAVV naargelang de activiteiten die uitgevoerd worden.

De activiteiten waarvoor een FAVV-registratie of erkenning van toepassing zijn, zijn terug te vinden op de activiteitenlijst FAVV: <https://www.favv-afscab.be/professionelen/erkenningen/activiteiten/>

1069/2009-erkenning

Naargelang de noodzaak heeft het bedrijf ook een **1069/2009-erkenning** voor de hygiënisatie van mestproducten. Op die manier kunnen de mestproducten geëxporteerd worden binnen de Europese Unie..

VLAREMA

Bedrijven die Organisch-Biologische Afvalstoffen (OBA) verwerken, moeten bijkomend voldoen aan de VLAREMA-wetgeving.

Andere certificaties

Indien bijkomende vereisten worden opgelegd via andere certificaties, lastenboeken, instanties,... wordt ook hiermee rekening gehouden.

Een kopie of verwijzing naar de gevolgde wetgeving (omgevingsvergunning, FAVV, 1069-erkenning,...) worden toegevoegd als bijlage.

5.1 Aanvoer mestproducten

Mestleveranciers en transporteurs

De mestproducten zijn afkomstig van het eigen bedrijf en/of van derden, al dan niet geïmporteerd. Het bedrijf werkt met voor hem/haar gekende mestleveranciers en transporteurs. Bij een beginnende samenwerking met een nieuwe mestleverancier of transporteur worden de relevante zaken van het autocontrolesysteem van het bedrijf besproken en worden mestleverancier en/of transporteur op de hoogte gebracht van de **laad- en losprocedures** van het bedrijf (voorbeelden in bijlage 12). Deze bespreking gebeurt aan de hand van een checklist (voorbeeld in bijlage).

Alle leveranciers en transporteurs van het bedrijf staan ofwel geregistreerd **in het Mestbankloket**, of worden bijgehouden via een aanvoerregister.

De ruwe dierlijke mest moet worden aangevoerd met een transport dat wordt opgevolgd via een AGR-GPS systeem, tenzij de mest wordt aangevoerd via overdrachtsdocumenten (zie verder) of burenregeling.

Vastgestelde afwijkingen

Vastgestelde afwijkingen met betrekking tot de gevolgde laad- en losprocedures, de kwaliteit van de aangevoerde mest,... worden besproken en afgehandeld met de betreffende mestleverancier -en/of transporteur en worden vermeld in de maatregelenregister (zie ook deel 'Monsternamen en analyse').

Aanvoerregister

Het bedrijf is verantwoordelijk voor de meststoffen van zodra deze aanvaard worden op het bedrijf en houdt de gegevens bij van de aangevoerde dierlijke mest en andere meststoffen in een **aanvoerregister** (voorbeeld in bijlage 16). Het aanvoerregister kan via het Mestbankloket of de debietmeters geregistreerd worden, mits alle noodzakelijke zaken conform VLAREM kunnen opgenomen worden. Indien niet alle noodzakelijke zaken conform VLAREM worden opgenomen, wordt gebruik gemaakt van een extra aanvoerregister waar de ontbrekende gegevens op worden vermeld, of wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot afwijking (zie verder).

De bedrijfsleider of bevoegd medewerker ziet erop toe dat de ingevulde gegevens correct zijn (mestcodes, aanvoeren, ...). Volgende zaken moeten volgens **VLAREM vermeld** worden in het register:

- Het volgnummer, de datum en het uur van de aanvoer van de dierlijke mest;
- De aard van de dierlijke mest: diersoort, type (droge mest, stalrest, mengmest,...), drogestofgehalte;
- De herkomst (producent) van de dierlijke mest;
- De vervoerder van de dierlijke mest en de wijze van vervoer met vermelding van het documentnummer van het mestafzetdocument of overdrachtsdocument dat het transport vergezelt;
- De hoeveelheid (massa en volume) van de dierlijke mest;
- In voorkomend geval; de opmerkingen over de dierlijke mest en de aanvoer.

Bovenstaande zaken worden ook bijgehouden in het geval andere (grond)stoffen (geen mestproducten) worden aangevoerd, behalve de vermelding van het documentnummer van het mestafzetdocument of overdrachtsdocument.

In het Mestbankloket wordt de hoeveelheid aangevoerde dierlijke mest per type en de hoeveelheid aangevoerde andere (grond)stoffen getotaliseerd respectievelijk per dag, per maand en per kalenderjaar. De hoeveelheid aangevoerde dierlijke mest wordt eveneens getotaliseerd per mestbanknummer per kalenderjaar. Dit zijn vereisten conform Vlarem II.

Op verzoek van de toezichthouders tijdens een externe audit moet onmiddellijk een uittreksel ter beschikking kunnen gesteld worden van het Mestbankloket en eventueel van het aanvoerregister. In het Mestbankloket moeten ook de gegevens van debietmeters op de aanvoerleidingen op het bedrijf, raadpleegbaar zijn.

Voor het lossen van elke vracht mest, wordt gecontroleerd of er nog voldoende opslagcapaciteit beschikbaar is.

Mogelijkheid tot afwijking voor het bijhouden van registergegevens

VLAREM voorziet een mogelijkheid tot afwijking voor het bijhouden van registergegevens als het niet gaat om transporten van meststoffen die geweigerd zijn en als er geen opmerkingen over de dierlijke mest en de aan- en afvoer zijn en als bovendien aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Het transport wordt uitgevoerd door een **erkende mestvoerder** die daarvoor gebruikmaakt van het **AGR-GPS-systeem**, vermeld in artikel 18, §4, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot het bepalen van de nadere regels voor het vervoer van meststoffen en houdende uitvoering van artikel 8, §5, 3°, van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen;
- Op de inrichting is een door de **Vlaamse Landmaatschappij ter beschikking gestelde internetapplicatie ter inzage** van de toezichthouders beschikbaar, waarin elk transport is opgenomen, en waarvan op verzoek van de toezichthouders onmiddellijk een uittreksel afgedrukt kan worden en ter beschikking kan worden gesteld.

Overdrachtsdocumenten

Bij transport van eigen mest van het landbouwbedrijf of van een landbouwer die zijn meststoffen naar het bedrijf brengt, zonder hierbij gebruik te maken van de openbare weg, wordt hiervoor een **overdrachtsdocument** opgemaakt. Voor het bedrijf is dit een bewijs van mestafname. Deze overdrachtsdocumenten worden binnen de drie maanden op het Mestbankloket geregistreerd.

5.2 Opslag mestproducten (input -en outputstromen)

Het bedrijf slaat de mestproducten op in de daarvoor voorziene opslagruimten.

De opslagplaatsen van ruwe en verwerkte mest zijn gesloten om geurhinder te voorkomen. De opslagplaatsen bestemd voor opslag van effluent met een laag gehalte aan ammoniakale stikstof (< 1 kg NH₄-N) afkomstig van een mestverwerkingsinstallatie, hoeven niet afgedekt te worden wanneer dit ook verleend is in de vergunning. Ook de nabezinker, de slibopslag, de nitrificatie- en denitrificatiebekkens dienen niet afgedekt te worden, indien opgenomen in de vergunning.

Het is wettelijk verplicht de opslagtanks te voorzien van mangaten die afgesloten kunnen worden met een deksel. De deksels moeten gesloten gehouden worden.

De poorten van de opslagruimtes voor dikke fractie mest/digestaat en/of (bio)thermisch gedroogde mest zijn gesloten, tenzij het niet anders kan tijdens laden en lossen in deze ruimtes. Het sluiten van deze poorten voorkomt geurhinder.

Het bedrijf houdt de ruwe mestproducten apart van de gehygiëniseerde mestverwerkingsproducten.

Het bedrijf houdt rekening met de maximale vulhoogte van de effluentbassins, bekkens, lagunes en andere opslagen en voorkomt overvloeiing van het effluent over de rand bij hevige windstoten of andere omstandigheden.

Doeltreffende bestrijdingsmaatregelen worden getroffen ter **voorkoming van ongedierte**.

5.3 Mestverwerkingsproces

Algemeen

In Vlarem II wordt een oplistings gemaakt van voorschriften die in acht moeten genomen worden, tenzij anders vermeld in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit. Deze oplistings kan aangevuld worden met de specifieke procesparameters om te voldoen aan de voorschriften, alsook met bijkomende bedrijfsspecifieke parameters. Hierbij wordt de frequentie en methode van opvolging, alsook de verantwoordelijke medewerker voor de opvolging aangeduid. Een voorbeeld hiervan is terug te vinden in bijlage 18.

De voorschriften van Vlarem II zijn:

Biologische mestverwerking:

- De temperatuur in het beluchtingsbassin moet voldoende hoog worden gehouden ($> 10^{\circ}\text{C}$), ook tijdens de winter, in relatie tot de slibbelasting.
- Er moet een voldoende beluchtingscapaciteit aanwezig zijn.
- Er moet voldoende BZV (Biologisch Zuurstofverbruik) beschikbaar worden gehouden voor denitrificatie.
- Er moet voldoende rekening worden gehouden met de slechte bezinkbaarheid van het actieve slib bij varkensmest. Zo nodig moet kalk of een ander vlokmiddel worden toegevoegd.

Biothermische drooginstallaties / composteerinstallatie:

- De beluchting en/of omzetting moet voldoende zijn om geuremissies te beperken.
- Kiemdoding is te maximaliseren door een hoge temperatuur te realiseren in combinatie met een voldoende lange verblijftijd. Ongelijke behandelingsomstandigheden moeten worden vermeden.
- De ammoniakemissie is te verminderen door de verhouding C/N in het grondstofmengsel te verhogen.
- Bij gesloten compostering moet de ammoniakemissie worden geminimaliseerd met zure wassing van de uitgaande lucht. Een biofilter wordt vervolgens voorzien om de geur en ammoniak verder te verwijderen. Elke alternatieve methode met een gelijkwaardig of beter rendement om ammoniakemissie en hinder te voorkomen kan in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit worden toegelaten.

Voor de voorschriften voor andere type installaties (algenkweek, ammoniak strippen en absorberen, drogen, indampen, kalkbehandeling, mechanische scheiding, membraanfiltratie, oxidatie, productvormgeving en vergisten) wordt verwezen naar de VLAREM-wetgeving.

Debietmeters en weegbruggen

De procesparameters rond de debietmeters en weegbruggen worden opgenomen in de oplistings van procesparameters.

De massastroom wordt opgevolgd door middel van de debietmeters op alle relevante overgangen (conform Besluit Vlaamse Regering tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft het gebruik van debietmeters in bewerking- en verwerkingseenheden). Bij digitale debietmeters aan de aan- en afvoerpunten worden de gegevens van de debietmeter automatisch doorgestuurd naar de Mestbank. De gegevens van de interne, analoge debietmeters, of interne, digitale debietmeters waarvan de gegevens niet automatisch worden doorgestuurd en geïnstalleerd voor 1/1/21, worden

de gegevens op wekelijkse basis bijgehouden door het bedrijf (voorbeeld in bijlage 19). Tegen 01/01/2026 moeten alle interne debietmeters digitaal zijn en worden alle gegevens automatisch doorgestuurd naar de Mestbank.

De debietmeters registreren:

- Het start- en eindmoment van de meting
- De debietmeterstand op die momenten
- Het unieke identificatienummer
- Nummer transportdocument (indien van toepassing)

De debietmeters moet beschikken over een meldingsfunctie waarbij een automatische melding naar de Mestbank wordt verstuurd op het moment dat de debietmeter afstaat of niet correct werkt. Voor onderhoud en interne controles van de debietmeters wordt de Code van Goede Praktijk voor debietmeters, opgemaakt door VITO, geconsulteerd en worden de instructies van de constructeur opgevolgd.

Bij bedrijven met een geijkte, digitale weegbrug (geïnstalleerd voor 1 januari 2020) kan de aanvoer ook geregistreerd worden via deze weegbrug. Deze weegbrug verstuurt alle gegevens automatisch naar de Mestbank.

5.4 Afvoer mestverwerkingsproducten en/of onverwerkte dierlijke mest

De bedrijfsleider of bevoegd medewerker is verantwoordelijk voor de afvoer van de verwerkte en onverwerkte mestproducten.

Afvoerregister

De (tussentijdse) mestverwerkingsproducten kunnen worden afgevoerd naar verschillende afnemers. Afgevoerde mestproducten worden teruggevonden in het Mestbankloket. Indien de vereiste gegevens volgens VLAREM niet kunnen opgenomen worden in het Mestbankloket, dient een extra afvoerregister bijgehouden worden (voorbeeld in bijlage 17), of wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot afwijking (zie verder).

Volgende gegevens van afgevoerde dierlijke mest, al dan niet verwerkt, dienen bijgehouden te worden conform VLAREM:

- Het volgnummer, de datum en het uur van de afvoer;
- De aard van de dierlijke mest: diersoort, type (droge mest, stalmest, mengmest)) / mestverwerkingsproducten;
- De bestemming;
- De vervoerder van de (verwerkte) mestproducten en de wijze van vervoer met vermelding van het documentnummer / de referenties van het mestafzetdocument of overdrachtsdocument;
- De hoeveelheid (massa en volume).

In het Mestbankloket worden de hoeveelheid afgevoerde dierlijke mest getotaliseerd respectievelijk per dag, per maand en per kalenderjaar en voor wat betreft de dierlijke mest per type.

Op verzoek van de toezichthouders tijdens een audit moet onmiddellijk een uittreksel van het Mestbankloket en eventueel van het afvoerregister afgedrukt en ter beschikking kunnen worden gesteld.

Mogelijkheid tot afwijking voor het bijhouden van registergegevens

VLAREM voorziet een mogelijkheid tot afwijking voor het bijhouden van registergegevens als het niet gaat om transporten van meststoffen die geweigerd zijn en als er geen opmerkingen over de dierlijke mest en de aan- en afvoer zijn en als bovendien aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Het transport wordt uitgevoerd door een **erkende mestvoerder** die daarvoor gebruikmaakt van het **AGR-GPS-systeem**, vermeld in artikel 18, §4, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot het bepalen van de nadere regels voor het vervoer van meststoffen en houdende uitvoering van artikel 8, §5, 3°, van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen;
- Op de inrichting is een door de **Vlaamse Landmaatschappij ter beschikking gestelde internetapplicatie ter inzage** van de toezichthouders beschikbaar, waarin elk transport is opgenomen, en waarvan op verzoek van de toezichthouders onmiddellijk een uittreksel afgedrukt kan worden en ter beschikking kan worden gesteld.

Spuiwater

De productie van spuiwater via een chemische luchtwasser is voor een mestverwerker aangifteplichtig. Voorlopig moet hiervoor nog geen kunstmest-nummer aangevraagd worden.

Erkend verzender

Een bedrijf kan per locatie erkend worden als 'erkend verzender' als de locatie beschikt over een erkenning als opslagbedrijf 1069/2009 en er gehygiëniseerde, be- of verwerkte producten opgeslagen worden.

De erkend verzender moet beroep doen op een niet-erkende mestvoerder voor het vervoer, alsook gebruik maken van niet-erkende voertuigen.

Volgende meststoffen mogen getransporteerd worden door een erkend verzender:

- Bij afzet buiten Vlaanderen, in tuinen, parken of plantsoenen:
 - Gehygiëniseerde producten (conform 1069/2009)
 - Champost
 - Gedroogde andere meststoffen, afkomstig van een vergistingsinstallatie
- Schuimaarde, champignonsubstraat, GFT-compost en groencompost.

Bij andere mestverwerkingsproducten maakt het bedrijf gebruik van een erkend mestvoerder voor de afvoer van de mestverwerkingsproducten of van burenregelingsovereenkomsten (bv. in het geval van afvoer van effluent, mits voorwaarden).

Kleine mesttransporten

Indien het bedrijf een transport van dierlijke en/of andere meststoffen uitvoert of laat uitvoeren met een transportmiddel met een klein laadvermogen (3500 kg), of indien de getransporteerde goederen maximaal per 50 kg verpakt zijn, dan houdt het bedrijf deze transporten bij op het [register voor kleine mesttransporten \(met een transportmiddel met een klein laadvermogen\)](#) van VLM. Bij deze transporten worden er geen mesttransportdocumenten opgemaakt.

Juiste type mest – juiste mestcode – juiste opslag

Bij de afvoer van verschillende mestproducten wordt er op gelet dat de juiste codes worden gebruikt voor de juiste types mest en uit de juiste opslag. De inhoudswaarden die gebruikt worden bij afvoer van mestproducten dienen representatief te zijn. Bij afvoer van mestverwerkingsproducten worden geldige analyses gebruikt, gebaseerd op staalnames genomen door een staalnemer van een erkend laboratorium en genomen volgens het Compendium voor bemonsterings- en analysemethodes voor mest, bodem en veevoeder (BAM). De analyseresultaten worden door het laboratorium ingegeven op de VLM Mestbank internetapplicatie SMIL en zijn raadpleegbaar in het Mestbankloket.

Bij afvoeren van effluent uit het effluentbassins wordt er op gelet dat er geen slib wordt meegevoerd onder de code 'effluent'. Van zodra slib wordt meegezogen, dient dit product als 'slib' afgezet te worden, vergezeld van een correcte analyse. Ook bij afvoer uit de nabezinker of slibtank wordt dit afgezet als 'slib' vergezeld van een correcte analyse.

6 Beheersing productieproces

Door middel van een risico-analyse wordt een oplisting gemaakt waarin bedrijfsspecifieke kritische punten naar boven komen. Voor elk van deze punten wordt opgegeven waarom het kritisch is en welke maatregelen genomen worden om mogelijke procesproblemen of gevaren te beheersen.

Een standaard risicoanalyse is opgenomen in bijlage 9.

Indien er incidenten plaatsvinden die beheersing van de kritische punten in gevaar brengen, moeten die onmiddellijk opgelost worden, vermeld worden op de maatregelenlijst en gemeld worden aan de VLM Mestbank en de toezichthouders van Departement Omgeving. Zo nodig moet de lijst met kritische punten en bijhorende maatregelen aangepast worden om incidenten in de toekomst te vermijden.

Indien een incident een tweede keer voorkomt (wordt bijgehouden op maatregelenregister), wordt dit incident aanzien als een bedrijfsspecifiek kritisch punt en wordt dit aangevuld op de oplisting van kritische punten.

7 Kwaliteitsbewaking

7.1 Rondgang op het bedrijf

Een dagelijkse rondgang op het mestverwerkingsbedrijf is sterk aanbevolen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een bedrijfsspecifieke oplijsting van de visueel te controleren punten. Mogelijke controlepunten zijn:

- Het vermijden van overvolle opslagplaatsen (bv. effluentbassins)
- Het correct werken van de installatie (procesparameters,...)
- Aanwezigheid ongedierte
- ...

In de oplijsting wordt vermeld welke zaken gecontroleerd moeten worden en met welke frequentie (voorbeeld in bijlage 20). Indien de frequentie maandelijks of (half)jaarlijks is, wordt de uitvoering van de controle geregistreerd.

Belangrijke aandachtspunten zijn terug te vinden in de CGP.

7.2 Monsternamen en analyses van mest

Verwerkingsproducten

In het geval een monster wordt genomen van een mestverwerkingsproduct, wordt het representatief monster zodanig bewaard dat verandering en abnormale aantasting vermeden wordt. De monsters en de analyseresultaten ervan zijn maximum 3 maanden geldig. Het wordt echter aangewezen om een nieuwe analyse en/of staalname uit te voeren op een kortere termijn dan 3 maand om een zo representatief mogelijke analyse te kunnen voorleggen.

De bedrijfsleider of een aangeduide medewerker houdt per mestproduct bij wanneer een staal genomen wordt, waarbij ook duidelijk vermeld wordt wanneer een volgende staalname of analyse noodzakelijk is. Hierbij wordt vermeld wie verantwoordelijk is voor het regelen van de staalnames. De analyseresultaten zijn terug te vinden op het Mestbankloket.

Analyses worden uitgevoerd conform het Mestdecreet. Staalnames worden genomen door een staalnemer van een erkend laboratorium en worden geanalyseerd door dit laboratorium volgens het Compendium voor bemonsterings- en analysemethodes voor mest, bodem en veevoeder (BAM). De resultaten van deze analyses worden door het laboratorium ingegeven op SMIL (Staalname Melding Internet Loket) en zijn beschikbaar op het Mestbankloket.

Een bedrijfsspecifieke procedure wordt opgesteld voor het geval afwijkende analyseresultaten worden vastgesteld en welke maatregelen genomen worden bij calamiteiten (voorbeeld in bijlage).

Aangevoerde meststoffen

Een tegenanalyse is alleen rechtsgeldig als VLM Mestbank cel Handhaving deze heeft genomen bij de aanbieder (tijdens het laden).

De uitbater van de installatie kan ook vrijwillig een (tegen)analyse of tegenstaal laten nemen door een staalnemer van een erkend labo of door de transporteurstaalnemer die erkend is. Op die manier kan bv. de mestinhoud gecontroleerd worden waardoor maatregelen getroffen kunnen worden (bv. aanspreken van transporteur / leverancier, of het niet meer aannemen van mest zonder

analyses). Niet tegenstaande het resultaat van deze staalname / analyse niet rechtsgeldig is, kan met deze analyse en de genomen maatregelen rekening gehouden worden tijdens een bedrijfsdoorlichting of audit op het bedrijf.

Een voorbeeldprocedure voor afwijkende analyseresultaten is terug te vinden in bijlage 10.

7.3 Analyse van het grondwater

Een bedrijf, met een opslagcapaciteit (ruwe mest en/of effluent) van meer dan 1000 m³ die geheel of gedeeltelijk gelegen is binnen de beschermingszone van een grondwaterwinning, controleert ten minste om de 3 maanden het grondwater in de voorziene waarnemingsbuizen op aanwezigheid van mengmest afkomstig van lekken. Hierbij worden ook de drainage punten gecontroleerd om eventuele lekken in folies of andere bassins na te gaan. Deze controles worden opgenomen in het reiniging- en onderhoudsplan.

Om de drie jaar laat het bedrijf een grondwateronderzoek uitvoeren door een erkend labo voor de discipline water, deeldomein grondwater (artikel 6, 5°, 4 van VLAREL). De resultaten van deze analyses worden bijgehouden, alsook het volgende analysemoment. Eveneens wordt een afschrift van de analyseresultaten van het driejaarlijks grondwateronderzoek verstuurd naar de Afdeling, bevoegd voor milieuhandhaving en in voorkomend geval aan de exploitant van de te beschermen waterwinning.

Indien uit de eigen controle van het grondwater of uit de resultaten van het grondwateronderzoek door het labo blijkt dat de mestopslagplaatsen niet meer mestdicht zijn, treft de bedrijfsleider de nodige maatregelen om deze mestdichtheid zo vlug mogelijk te herstellen. De uitvoering van de herstelling dient geattesteerd te worden door een bevoegd persoon. Dit wordt tevens geregistreerd in de maatregelenlijst en gemeld aan de toezichthoudende overheid (gemeente, Omgevingsinspectie) en de Mestbank.

7.4 Klachtenbehandeling

Klachten worden geregistreerd op het maatregelenregister. De oorzaak van de klachten wordt nagegaan en maatregelen worden getroffen om volgende eenzelfde klachten te vermijden.

7.5 Controle en auditverslagen

Overeenkomstig de bepalingen van een autocontrolesysteem voert de bedrijfsleider op regelmatige basis zelf controle uit op de uitgevoerde processen.

Minimaal tweemaal per jaar controleert de bedrijfsleider de registratiedocumenten waarbij o.a. gelet wordt op de juistheid van de ingevulde codes van mesttypes. Op het einde van het jaar wordt dit geverifieerd via de Mestbankaangifte. Tijdens de halfjaarlijkse controle brengt de bedrijfsleider de nutriënten -en massastromen van het bedrijf voor zowel N als P₂O₅ in kaart, zodat kan gezien worden als er een onbalans aanwezig is op het bedrijf. Een correcte massa- en nutriëntenbalans vormen een belangrijk onderdeel van een goede bedrijfsvoering. Hierbij wordt gecontroleerd indien:

- De aanvoer geen te hoge waarden bevat (richtcijfers van ruwe mest zijn ter indicatie opgenomen in de Code Goede Praktijk Mestverwerking);
- Er voldoende dikke fractie (met juiste waarden) wordt afgevoerd;
- Er voldoende slib (met juiste waarden) wordt afgevoerd;

- Er voldoende effluent (met juiste waarden) wordt afgevoerd.

De uitvoering van de autocontrole op het bedrijf zal extern gecontroleerd en geaudit worden door een bevoegde instantie, goedgekeurd door de Mestbank. Tijdens deze audit wordt het volledige autocontrolesysteem en de uitvoering ervan nagegaan en gevalideerd. De rapporten en/of verslagen van deze audits of andere controles worden vijf jaar bijgehouden door het bedrijf. De eventuele opgelegde maatregelen die volgen uit de externe controle worden opgenomen in de maatregelenlijst en opgevolgd door de bedrijfsleider binnen het door de auditor opgevolgde termijn van de controle.

Indien het bedrijf een controle krijgt in kader van een FAVV registratie/erkenning of andere instanties, worden de verslagen van deze controles bijgehouden.

Bijlage 1: Documentenlijst

		Versie1	Versie 2	Versie 3	Versie 4	Versie 5	Versie 6	Versie 7	Versie 8	Versie 9	Versie 10
Documenten											
D1	Documentenlijst										
D2	Directieverklaring										
D3	Algemene bedrijfsgegevens										
D4	Werkplan processen										
D5	Grondplan										
D6	Flowchart										
D7	In -en outputstromen										
D8	Medewerkerlijst										
D9	Kritische punten										
Procedures											
P1	Afwijkende analyseresultaten										
P2	Reiniging										
P3	Laden en lossen										
Instructies											
I1											
I2											
Registers											
R1	Maatregelenlijst										
R2	Reiniging en onderhoud										
R3	Kalibraties en toestelonderhoud										
R4	Aanvoerregister										
R5	Afvoerregister										
R6	Procesparameters										
R7	Debietmeters										
R8	Rondgang										

Versiedatum:

Bijlage 2: Directieverklaring

Bij het implementeren en opvolgen van het bedrijfseigen autocontrolesysteem streeft de bedrijfsverantwoordelijke naar het correct uitvoeren en continu verbeteren van een kwalitatief mestverwerkingsproces.

De bedrijfsverantwoordelijke zorgt ervoor dat het autocontrolesysteem door alle medewerkers en gerelateerde derden begrepen, toegepast en onderhouden wordt en stelt zichzelf als voorbeeldfunctie. De toepassing van het geïmplementeerd autocontrolesysteem wordt op vaste frequentie nagegaan, alsook het up-to-date houden van het autocontrolesysteem. Het beleid van het bedrijf houdt rekening met de eisen vanuit wet en regelgeving en belangrijke milieu-informatie.

De bedrijfsleider verbindt zich ertoe om zichzelf, alsook de medewerkers, te motiveren tot een kwalitatieve mestverwerking waarbij de geldende wetgeving wordt gevolgd. Hierbij wordt voor de medewerkers de nodige opleiding voorzien. De bedrijfsleider zal de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het personeel correct definiëren om het mestverwerkingsproces in alle omstandigheden zo correct mogelijk te laten verlopen.

De bedrijfsleider voorziet de nodige materiële middelen om aan de bovenstaande eisen te voldoen.

Datum:

Handtekening:

Versiedatum:

Bijlage 3: Algemene bedrijfsgegevens

Bedrijfsnaam	
Juridische vorm	
Zaakvoerder / bedrijfsleider	
Maatschappelijke zetel	
Uitbatingadres	
Tel	
GSM	
Emailadres	
BTW nummer	
Uitbatingnummer	
Oprichtingsdatum	
Gebruikte mestverwerkingstechnieken op het bedrijf	

Versiedatum:

Bijlage 4: Werkplan processen

In deze bijlage worden alle processen die aanwezig zijn op binnen het mestverwerkingsproces toegelicht. Het is nodig om deze bijlage bedrijfsspecifiek aan te vullen.

Scheiding

Ruwe mest wordt gescheiden door middel van een centrifuge, waardoor een dikke en een dunne fractie bekomen wordt. De dunne fractie wordt verder verwerkt in de biologische mestverwerking. De dikke fractie wordt verwerkt via biothermische droging.

Biologische mestverwerking (“biologie”)

Een biologie bestaat uit een actief-slibproces met nitrificatie en denitrificatie.

Tijdens de nitrificatie zetten bacteriën, in aanwezigheid van zuurstof, ammoniak (NH_3) om naar nitraat (NO_3). Tijdens deze stap is extra zuurstof nodig via automatische beluchting. Hierbij wordt gewone lucht toegediend.

Tijdens de denitrificatie wordt nitraat in afwezigheid van zuurstof omgezet naar het inerte, milieu-neutrale stikstofgas (N_2).

De nitrificatie en denitrificatie gebeuren in 1 / 2 tank(s).

Het effluent bekomen na de nitrificatie en denitrificatie gaat vervolgens in de bezinkingstank. Het gevormde slib gaat bezinken en wordt daarna in een aparte tank opgeslagen. Een deel van het slib kan teruggepompt worden naar de biologie om de bacteriecultuur in stand te houden. De rest van het slib kan als mest gebruikt worden op landbouwgrond.

Het effluent wordt in een effluentbekken opslagen en wordt gebruikt als kaliummeststof.

Compostering / biothermische droging

Bij compostering wordt het organisch materiaal, in aanwezigheid van zuurstof en door micro-organismen omgezet en afgebroken. Door de bacteriële groei in de mest stijgt de temperatuur.

Het doel van het composteren of biothermisch drogen is het bekomen van:

- Kiemdoding door een verhoging van de temperatuur ($>70^\circ\text{C}$, gedurende minimaal 1u)
- Stabilisatie van het organisch materiaal
- Een vermindering van het volume en het gewicht door vochtverdamping

Het hoofddoel van biothermische droging is het verkrijgen van hygiënisatie voor de Europese regelgeving (VO/1069/2009). Het eindproduct is een gemakkelijk exporteerbare en gehygiëniseerde organische meststof.

Naast een optimale C/N verhouding van het mengsel, is ook de zuurstofconcentratie van belang. De zuurstofconcentratie kan op peil gehouden worden door regelmatig keren van de composthoop (extensieve compostering) of beluchting (intensieve compostering).

Bijlage 5: Grondplan

Aan te vullen door bedrijf

Versiedatum:

Bijlage 6: Flowchart

Voor de flowchart van het bedrijf kan worden verwezen naar het document met de schematische weergave van de stromen waarop een debietmeter moet geplaatst worden, die werd ingediend bij de Mestbank.

Voor de flowchart van het bedrijf kan worden verwezen naar de flowchart die moet opgemaakt worden in kader van de VO 1069/2009-regelgeving voor composteringsbedrijven.

Voor de flowchart van het bedrijf kan worden verwezen naar het werkplan (of verschillende werkplannen/schema's) dat het bedrijf heeft opgesteld bij aanvang van de activiteiten en bevat volgende zaken, tenzij anders vermeld in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit:

- een overzichtelijke en duidelijke handleiding over de exploitatie en het onderhoud van de inrichting
- de organisatie van de aanvoer en afvoer van onbewerkte of onverwerkte dierlijke mest;
- de organisatie van de bewerking en/of de verwerking van de aangevoerde dierlijke mest
- een plan van de opslag- en behandelingsruimte(n) met aanduiding van de soort en de opslagcapaciteit voor de diverse mestsoorten
- de organisatie van de afvoer van de afgewerkte producten;
- de be- en/of verwerkingswijze van de dierlijke mest indien de inrichting (tijdelijk) buiten werking is;
- het afwateringsplan omvattende het schema, de organisatie en de uitvoering van de maatregelen inzake de afwatering van de inrichting en/of het terrein
- de maatregelen voor het opvangen van storingen of ongewenste neveneffecten en het voorkomen van hinder.

Bijlage 7: Beschrijving in- en outputstromen

De aangekruiste types mest uit onderstaande tabel geven aan wat het bedrijf verwerkt van bewerkte mest. Deze inputstromen zijn, indien van toepassing, inclusief geïmporteerde mest en/of mest geleverd door derden.

Mesttype	Varken	Rund	Paard	Pluimvee	Digestaat	Andere (verklaar)
Ruwe mest						
Dunne fractie						
Dikke fractie						
Stalmest						
Champost						
Andere						

Het bedrijf neemt in het mestverwerkingsproces ook onderstaande, verwerkte meststoffen in. Deze meststoffen zijn, indien van toepassing, inclusief geïmporteerde mest en/of mest van derden.

- (Biothermisch) gedroogde mest
- Effluent
- Slib
- Andere:

Volgende eindstromen worden door het bedrijf geproduceerd na de mestverwerking:

- Effluent na biologie
- Slib na biologie
- Biothermisch gedroogde mest / digestaat (eventueel gekorrelt)
- Thermisch gedroogde mest / digestaat
- Champignonsubstraat
- Ammoniumsulfaat (=spuiwater uit chemische luchtwasser)
- Bekalkte mest / digestaat
- Loosbaar water
- Andere:

Voor de individuele transporten van deze eindstromen wordt verwezen naar de registratie in Mestbankloket.

Versiedatum:

Bijlage 8: Medewerkerslijst

Onderstaande lijst geeft de personen weer die toegang hebben om te werken op het mestverwerkingsproces. Deze personen kunnen ook derden zijn van buiten het bedrijf.

Naam	Intern/extern	Functie	Taken	Vervanger	Gevolgde opleiding + datum*
<i>Vb. Jan Jansen</i>	<i>Intern</i>	<i>Zaakvoerder</i>	<i>Halfjaarlijkse controle, ...</i>	<i>Piet Pietersen</i>	<i>ACS 01/01/2021</i>

*De opleiding is relevant voor de opvolging van het mestverwerkingsproces en kwaliteitsopvolging. Een attest van de gevolgde opleiding wordt bijgehouden

Versiedatum:

Bijlage 9: Risicoanalyse kritische punten

Een basis-risicoanalyse wordt in 2022 nog uitgewerkt

Oplijsting kritische punten:

Nr	Plaats	Mogelijk risico	Maatregel tot beperking risico	Monitoring, grenswaarden, parameters
1	Aanvoer	Transporteur registreert aanvoer niet op aanvoerregister	Instructie ophangen ter hoogte van aanvoerpunt + aanvoerregister op een goed toegankelijk plaats leggen	Opmvolging aanvoer en controle register

Versiedatum:

Bijlage 10: Afwijkende analyseresultaten

Procedure nog uitschrijven (2022)

Bijlage 11: Voorbeeldprocedure van reiniging

Procedure nog uitschrijven (2022)

Bijlage 12: Laden en lossen

Procedure nog uitschrijven (2022)

Bijlage 13: Maatregelenlijst

In deze lijst worden de vastgestelde problemen, opgelegde maatregelen door externe controles en klachten naar leveranciers genoteerd.

Nr	Datum	Incident (I)/ defect (D)/ klacht (K)	Probleem	Actie/maatregel	Gemeld aan VLM?	Status (OK/ NOK)

Versiedatum:

Bijlage 14: Reiniging en onderhoud

Indien een reiniging plaatsvindt van een silo / tank / plaats / bassin / lagune die wordt gebruikt tijdens het mestverwerkingsproces, wordt dit hieronder genoteerd. Onderhoudswerken (bv. Effluentbekken ledigen, debietmeter vervangen,...) kunnen eveneens hier geregistreerd worden.

Datum	Plaats	Frequentie	Hoe gereinigd?/ Welk onderhoud?

Versiedatum:

Bijlage 15: Kalibratie en toestelonderhoud

Onderstaande tabel geeft alle toestellen weer die op regelmatige tijdstippen dienen gekalibreerd te worden met vermelding van de uiterste kalibratiedatum en de datum waarop de kalibratie effectief is uitgevoerd. De kalibratierapporten worden door het bedrijf bijgehouden ter controle.

Toestel	Merk	Type	Plaats / flowchartnummer	Serienr.	Uniek Mestbanknr	Uiterste kalibratiedatum	Kalibratiedatum
<i>Debietmeter</i>	<i>Endress-Hauser</i>	<i>ACG-001</i>	<i>Aanvoer</i>	<i>457894</i>		<i>25/10/2025</i>	

Versiedatum:

Bijlage 16: Aanvoerregister

Volgnr	Type mest (diersoort en type)	Drogestofgehalte	Aanbieder (herkomst)	Tonnage	In welke silo gelost	Datum	Uur	Documentnr MAD / overdrachtsdoc.	Transporteur + wijze van vervoer

Versiedatum:

Bijlage 17: Afvoerregister

Volgnr	Type mest (diersoort en type)	Afnemer (bestemming)	Tonnage	Uit welke silo	Datum	Uur	Documentnr MAD / overdrachtsdoc.	Transporteur + wijze van vervoer

Versiedatum:

Bijlage 18: Procesparameters

Voorschrift /	Processtap	Procesparameter	Hoe opvolgen	Frequentie	Status
De temperatuur in het beluchtingsbassin moet voldoende hoog worden gehouden (> 10°C), ook tijdens de winter, in relatie tot de slibbelasting.	<i>Beluchting</i>	<i>Temperatuur</i>	<i>Temperatuursonde in systeem</i>	<i>Dagelijks</i>	<i>Ok</i>
Er moet een voldoende beluchtingscapaciteit aanwezig zijn.					
Er moet voldoende BZV (Biologisch Zuurstofverbruik) beschikbaar worden gehouden voor denitrificatie.					
Er moet voldoende rekening worden gehouden met de slechte bezinkbaarheid van het actieve slib bij varkensmest; zo nodig moet kalk of een ander vlokmiddel worden toegevoegd.					
De beluchting en/of omzetting moet voldoende zijn om geuremissies te beperken.					
Kiemdoding is te maximaliseren door een hoge temperatuur te realiseren in combinatie met een voldoende lange verblijftijd; ongelijke behandelingsomstandigheden moeten worden vermeden.					
De ammoniakemissie is te verminderen door de verhouding C/N in het grondstofmengsel te verhogen.					
Bij gesloten compostering moet de ammoniakemissie worden geminimaliseerd met zure wassing van de uitgaande lucht; een biofilter wordt vervolgens voorzien om de geur en ammoniak verder te verwijderen; Elke alternatieve methode met een gelijkwaardig of beter rendement om ammoniakemissie en hinder te voorkomen kan in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit worden toegelaten.					

Bijlage 19: Debietmeters

Enkel in te vullen voor interne, analoge debietmeters of interne, digitale debietmeters, geïnstalleerd voor 01/01/2021, die niet automatisch gegevens versturen naar VLM. Vanaf 01/01/2026 versturen alle debietmeters automatisch de gegevens naar VLM.

Debietmeter nr VLM:	
Aard van de overgang:	

Datum	Debietmeterstand	Opmerkingen*

* Indien zich problemen voordoen met de debietmeters, moet dit onmiddellijk gemeld worden aan de Mestbank.

Versiedatum:

Bijlage 20: Rondgang

Te controleren punt	Frequentie	Maand												Opmerkingen
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

Versiedatum: